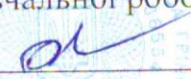

Київський університет імені Бориса Грінченка
Факультет права та міжнародних відносин
Кафедра публічного та приватного права

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Проректор з науково-методичної
та навчальної роботи

О.Б.Жильцов
« 11 » 09 2019 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ПРАВО ТА БІЗНЕС

для студентів

спеціальності	072 Фінанси, банківська справа та страхування
освітнього рівня	першого (бакалаврського)
освітньої програми	072.00.01 Фінанси і кредит

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
Ідентифікаційний код 02136554
Начальник відділу
моніторингу якості освіти
Програма № 1865/19

(підпис) (прізвище, ініціали)
« ___ » 20 19 р.

Київ – 2019

Розробники:

Баклан Олег Володимирович, д. ю. н., професор, професор кафедри публічного та приватного права Факультету права та міжнародних відносин Київського університету імені Бориса Грінченка.

Викладачі:

Баклан Олег Володимирович, д. ю. н., професор, професор кафедри публічного та приватного права Факультету права та міжнародних відносин Київського університету імені Бориса Грінченка.

Робочу програму розглянуто і затверджено на засіданні кафедри публічного та приватного права Факультету права та міжнародних відносин
Протокол від « 29» серпня 2019 року № 1.

Завідувач кафедри публічного та приватного права (Л.В. Орел)

Робочу програму погоджено з керівником проектної групи освітньої програми
072.00.01 Фінанси і кредит
2019 р.

Гарант освітньої програми ( )

Робочу програму перевірено
2019 р.

Заступник декана (А.Ю. Нашинець-Наумова)

Пролонговано:

на 20__/20__ н.р. _____ (_____). «__» _____ 20__ р., протокол №__

на 20__/20__ н.р. _____ (_____). «__» _____ 20__ р., протокол №__

на 20__/20__ н.р. _____ (_____). «__» _____ 20__ р., протокол №__

на 20__/20__ н.р. _____ (_____). «__» _____ 20__ р., протокол №__

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика дисципліни за формами навчання
	денна
Право та бізнес	
<i>Вид дисципліни</i>	обов'язкова
<i>Мова викладання, навчання та оцінювання</i>	українська
<i>Загальний обсяг кредитів / годин</i>	4/120
<i>Курс</i>	1
<i>Семестр</i>	1
<i>Кількість змістових модулів з розподілом</i>	1
<i>Обсяг кредитів</i>	4
<i>Обсяг годин, в тому числі:</i>	120
<i>Аудиторні</i>	42
<i>Модульний контроль</i>	6
<i>Семестровий контроль</i>	30
<i>Самостійна робота</i>	42
<i>Форма семестрового контролю</i>	Екзамен

2. Мета і завдання навчальної дисципліни

Мета – дати уявлення студентам про теоретичні засади права та сприяти оволодінню основними засадами характеристики галузей права. Розкрити основні засади управління державою та механізму його здійснення, особливості правового статусу людини і громадянина. Навчити працювати з першоджерелами та застосовувати їх у практичній діяльності. Розвивати прагнення аналізувати правові ситуації та давати їм правову оцінку. Досягнення розуміння студентами природи і суті організаційно-господарських відносин, підготовка до практичної діяльності, формування навичок реалізації господарських норм.

Завдання:

- навчити студентів вільно характеризувати державу за її формою;
- відпрацювати сутності юридичної термінології;
- обґрунтувати необхідність правового виховання дітей і підлітків в контексті теорії держави та права;
  - ознайомлення майбутніми економістами поняття, предмету, ознак та системи господарського права;
  - визначення суб'єктного складу господарських правовідносин, вивчення прав та обов'язків суб'єктів господарювання;
  - вивчення правового режиму майна господарюючих суб'єктів, особливостей приватизації майна;
  - вивчення законодавства, яке регулює підприємницьку діяльність, про господарські об'єднання, про господарські товариства, про ліцензування видів господарської діяльності;
  - формування поняття у майбутніх економістів щодо виникнення, виконання та припинення господарських зобов'язань;
  - засвоєння поняття та ознак господарського договору, класифікації господарських договорів, основних понять щодо ціни та ціноутворення;
  - розкриття загальних засад відповідальності за правопорушення у сфері господарювання, зокрема, відшкодування збитків, застосування штрафних та оперативно-господарських санкцій, адміністративно-господарських санкцій, а також відповідальності суб'єктів господарювання антимонопольно-конкурентного законодавства;
  - набуття студентами переліку і змісту основних нормативних актів, які регулюють господарсько-правові відносини.

3. Результати навчання за дисципліною

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен

знати:

- поняття, сутність, ознаки, види окремих державно-правових явищ, загальні закономірності їх виникнення, функціонування та розвитку;
- зміст основних компонентів структури загальнотеоретичних конструкцій форми держави, державного органу, політичної системи суспільства, позитивного права, системи об'єктивного права, правового статусу особи, правовідносин, правопорушення, правової системи суспільства тощо;
- основні поняття і визначення господарського права;
- основні нормативно-правові акти, що регулюють господарські правовідносини;
- загальні положення та особливості господарських договорів та зовнішньоекономічних контрактів;
- основні засади відповідальності за порушення у сфері господарювання;

вміти:

- працювати із спеціальною та навчальною літературою, джерелами права, правозастосовчими та правотлумачними актами;
- правильно оперувати державно-правовими поняттями;
- вдало застосовувати загальнотеоретичні поняття та конструкції під час розв'язання конкретної життєвої ситуації.
- орієнтуватися в господарському законодавстві України;
- формулювати власні висновки і пропозиції з визначених питань;
- застосовувати знання нормативної бази для вирішення правових ситуацій у сфері господарського права України.

4. Структура навчальної дисципліни

Тематичний план для денної форми навчання

Назви змістових модулів і тем	Усього	Розподіл годин між видами робіт				
		Аудиторна				Самостійна
		Лекції	Семинари	Практичні	Лабораторні	
Змістовий модуль 1. Загальні засади держави та права. Основи господарського права України.						
Тема 1. Загальні засади теорії держави і права як фундаментальної науки.	12	6	2	2		2
Тема 2. Сутність та основні принципи державного управління.	9	2	1	1		5
Тема 3. Механізм правового регулювання суспільних відносин. Господарсько-правові норми та відносини.	9	2	1	1		5
Тема 4. Суб'єкти господарського права. Правовий статус окремих суб'єктів господарського права. Правове становище підприємств.	9	2	1	1		5
Тема 5. Правові форми та методи державного управління. Державний примус.	9	2	1	1		5
Тема 6. Забезпечення законності та дисципліни у державному управлінні. Державні інспекції як основні суб'єкти контрольно-наглядової діяльності.	9	2	1	1		5
Тема 7. Деліктне право. Правова відповідальність: поняття, ознаки та особливості. Юридичний склад правопорушення. Класифікація правопорушень.	9	2	1	1		5
Разом за змістовним модулем 1	66	18	8	8		32
Змістовий модуль 2. Загальні засади правового регулювання в окремих сферах та галузях суспільного життя України						
Тема 8. Загальні засади правового регулювання у сфері економіки.	9	2	1	1		5
Тема 9. Загальні засади міжгалузевого державного управління.	9	2	1	1		5
Модульний контроль	6					
Семестровий контроль	30					
Разом за змістовним модулем 2	54	4	2	2		10
Усього	120	22	10	10		42

5. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Загальні засади держави та права. Основи господарського права України.

Тема 1. Загальні засади теорії держави і права як фундаментальної науки.

Поняття та ознаки юридичної науки. Об'єкти та предмет юридичної науки. Метод та функції юридичної науки. Юриспруденція як система юридичних наук.

Виникнення загальної теорії держави і права. Предмет, функції та метод теорії держави і права. Теорія держави і права в системі суспільних наук. Теорія держави і права в системі юридичних наук.

Шляхи виникнення держави. Загальна характеристика теорій походження держави. Причини утворення національних держав.

Поняття влади. Співвідношення політичної та державної влади, державної влади і держави. Поняття і ознаки держави. Сутність держави. Суверенітет держави і його співвідношення із суверенітетом народу і суверенітетом нації. Функції та типологія держави.

Громадянське суспільство і держава. Політична система суспільства і держава. Правові форми взаємовідносин держави з природою, суспільством та економікою.

Поняття і структура форми держави. Види форм державного правління. Класифікація форм державного устрою. Види форм державного (політичного) режиму.

Апарат держави. Орган держави. Інститут держави. Принципи організації та діяльності державного апарату. Види органів держави. Поділ влади як принцип організації роботи державного апарату. Загальна характеристика трьох гілок влади: законодавчої, виконавчої, судової.

Основні юридичні джерела формування права у різних народів світу. Сучасні концепції право розуміння. Поняття і ознаки права. Сутність, принципи та функції права. Співвідношення права і закону.

Поняття та функції правосвідомості. Структура правосвідомості. Правова культура та її загальні риси. Професійна правова культура юриста.

Норми моралі, норми-звичаї і норми права: їх зв'язок і взаємодія. Поняття і ознаки норми права. Види норм права. Структура норми права. Поняття, ознаки і види соціальних норм, їх співвідношення з технічними нормами.

Поняття, принципи і функції правотворчості. Стадії правотворчого процесу. Види і форми правотворчості держави. Поняття нормативно-правового акта і його відмінність від інших правових актів. Види нормативно-правових актів. Поняття і ознаки та види законів. Законодавчий процес.

Поняття та елементи структури права. Загальна характеристика галузей права. Система законодавства. Систематизація нормативно-правових актів.

Реалізація норм права: поняття та форми. Застосування як особлива форма реалізації норм права. Стадії застосування правових норм. Правозастосувальний акт: поняття, властивості, види. Прогалини у праві. Аналогія закону й аналогія права.

Рекомендовані джерела: основні [1-17], додаткові [4; 9;13; 21].

Тема 2. Сутність та основні принципи державного управління.

Управління: загальне поняття і соціальна природа. Поняття державного та публічного управління у широкому і вузькому розумінні. Співвідношення державного управління і виконавчої влади. Державне регулювання і державне управління: співвідношення понять.

Рекомендовані джерела: основні [1-17], додаткові [1-3; 10-16; 23].

Тема 3. Механізм правового регулювання суспільних відносин. Господарсько-правові норми та відносини.

Поняття і структура норм права. Дія норм права у часі, просторі та за колом осіб. Види господарсько-правових норм. Поняття і форми реалізації господарсько-правових норм. Господарсько-правові відносини: поняття і зміст господарсько-правових відносин; юридичні факти виникнення, зміни та припинення цих правовідносин; види господарсько-правових відносин.

Рекомендовані джерела: основні [1-17], додаткові [2-5; 8; 11; 15; 22].

Тема 4. Суб'єкти господарського права. Правовий статус окремих суб'єктів господарського права. Правове становище підприємств.

Поняття і види суб'єктів господарського права. Поняття господарської правосуб'єктності та господарсько-правового статусу.

Органи виконавчої влади як суб'єкти господарського права: поняття та види органів виконавчої влади.

Фізичні особи як суб'єкти господарського права. Громадяни як суб'єкти господарського права та їх права, обов'язки. Правові гарантії прав громадян. господарсько-правовий статус іноземців, осіб без громадянства. Правовий статус об'єднань громадян.

Основні риси правового статусу підприємств, установ, організацій. Особливості правового статусу службовців державних органів і органів місцевого самоврядування.

Рекомендовані джерела: основні [1-17], додаткові [3; 7; 9; 10; 18; 23].

Тема 5. Правові форми та методи державного управління. Державний примус.

Поняття і види форм державного управління. Поняття, види, чинність правових актів управління у сфері підприємництва; вимоги, що ставляться до них. Публічно-правові договори у сфері підприємництва. Поняття та види методів державного управління.

Поняття державного примусу у сфері підприємництва. Класифікація заходів державного примусу. Адміністративно-запобіжні заходи. Заходи адміністративного припинення.

Рекомендовані джерела: основні [1-17], додаткові [5-16; 22].

Тема 6. Забезпечення законності та дисципліни у державному управлінні. Державні інспекції як основні суб'єкти контрольно-наглядової діяльності.

Контроль у сфері підприємництва з боку органів законодавчої влади, Президента України та органів виконавчої влади. Контроль з боку спеціалізованих контролюючих органів. Контроль з боку представницьких органів місцевого самоврядування. Судовий контроль. Прокурорський нагляд за законністю і дисципліною в державному управлінні. Адміністративний нагляд у сфері підприємництва. Звернення громадян як спосіб забезпечення законності і дисципліни в державному управлінні. Громадський контроль.

Рекомендовані джерела: основні [1-17], додаткові [3-8; 19; 21].

Тема 7. Деліктне право. Правова відповідальність: поняття, ознаки та особливості. Юридичний склад правопорушення. Класифікація правопорушень.

Поняття, принципи, структура юридичного процесу. Адміністративна юстиція та система адміністративних судів в Україні. Загальна характеристика адміністративного судочинства України.

Поняття та принципи правової відповідальності. Загальна характеристика правової відповідальності фізичних осіб.

Особливості адміністративної відповідальності юридичних осіб за українським законодавством.

Правовий аналіз об'єкта, об'єктивної сторони, суб'єкта, суб'єктивної сторони правопорушення. Види правопорушень.

Рекомендовані джерела: основні [1-17], додаткові [1-7; 11; 20-23].

Змістовний модуль II. Загальні засади правового регулювання в окремих сферах та галузях суспільного життя України

Тема 8. Загальні засади правового регулювання у сфері економіки.

Організація державного управління у сфері економіки: його суб'єкти. Загальна характеристика правового регулювання у сфері економіки, промисловості, АПК, транспорту, фінансів. Основи державного управління банківською системою.

Рекомендовані джерела: основні [1-17], додаткові [1-5; 8;18; 20].

Тема 9. Загальні засади міжгалузевого державного управління.

Правовий вплив на міжгалузеві сектори системи державного управління. Поняття та складові інформаційних ресурсів у державному управлінні. Організаційно-правові засади управління інформаційними ресурсами. Система органів управління інформаційними ресурсами.

Суб'єкти державного управління охороною праці, стандартизацією та ін..

Рекомендовані джерела: основні [1-17], додаткові [2-6; 8-10; 18; 23].

6. Контроль навчальних досягнень

6.1. Система оцінювання навчальних досягнень студентів

№ з/п	Вид діяльності студента	Макс. кількість балів за одиницю	Зм. Модуль 1		Зм. Модуль 2	
			Кільк. одиниць до розрахунку	Макс. кількість балів за вид	Кільк. одиниць до розрахунку	Макс. кількість балів за вид
1	Відвідування лекцій	1	9	9	2	2
2	Відвідування семінарських занять	1	4	4	1	1
3	Відвідування практичних занять	1	4	4	1	1
4	Робота на семінарських заняттях	10	4	40	1	10
5	Робота на практичних заняттях	10	4	40	1	10
6	Виконання модульної контрольної роботи	25	-	-	3	75
7	Виконання завдань для самостійної роботи	5	1	5	1	5
	Макс. кількість балів за видами поточного контролю (МВ)			102		104
	Разом			206		
	Коефіцієнт			0.291		
	Підсумковий бал проміжного контролю			60		
	Екзамен			40		
	Підсумковий бал			100		

6.2. Завдання для самостійної роботи та критерії оцінювання

Питання, що виносяться на самостійне опрацювання

Тема 1.

1. Зв'язок права з наукою про державне управління
2. Зв'язок права з іншими правовими дисциплінами
3. Наукові новели права
4. Проблеми систематизації права
5. Проблеми упорядкування правових галузей

Тема 2.

1. Історія виникнення науки державного управління
2. Історичні течії науки державного управління
3. Соціальна природа публічного управління
4. Структура управління у недержавній сфері суспільного життя
5. Державний вплив на суспільні відносини у сфері публічного управління та у сфері підприємництва

Тема 3.

1. Норми-дефініції у сфері підприємництва
2. Дія норм права за колом осіб
3. Різновиди шляхів щодо реалізації правових норм
4. Господарсько-правові відносини: поняття і зміст господарсько-правових відносин; юридичні факти виникнення, зміни та припинення цих правовідносин
5. Види господарсько-правових відносин

Тема 4.

1. Проблеми визначення обмеженої та неповної право та дієздатності
2. Сучасний підхід щодо системи органів виконавчої влади
3. Проблеми визначення різновидів центральних органів виконавчої влади
4. Органи місцевого самоврядування та органи виконавчої влади (проблеми дублювання повноважень)
5. Основні риси правового статусу підприємств, установ, організацій.

Тема 5.

1. Індивідуальні правові акти управління як форма державного управління
2. Проблеми визначення публічних договорів як форми державного управління
3. Публічно-правові договори у сфері підприємництва
4. Наукові погляди на класифікацію заходів державного примусу
5. Організаційні дії та матеріально-технічні операції як форми державного управління

Тема 6.

1. Контроль у сфері публічного управління та у сфері підприємництва з боку громадян
2. Контроль в системі повноважень органів виконавчої влади
3. Контрольно-наглядова діяльність міністерств у сфері підприємництва
4. Контроль у сфері публічного управління з боку органів самоорганізації населення
5. Адміністративний нагляд центральних органів виконавчої влади у сфері підприємництва

Тема 7.

1. Особливості правової відповідальності
2. Проблеми відповідальності юридичних осіб
3. Прогалини вітчизняного законодавства про правову відповідальність
4. Перспективи розвитку принципів відповідальності

5. Адміністративна преюдиція
6. Проблеми адміністративної юстиції в Україні
7. Способи побудови органів адміністративної юстиції за кордоном

Тема 8.

1. Правовий статус Міністерства інфраструктури
2. Правосуб'єктність Міністерства економічного розвитку, торгівлі та АПК
3. Правовий статус Міністерства фінансів
4. Правосуб'єктність Національного банку України

Тема 9.

1. Міжгалузеві повноваження Міністерства економічного розвитку, торгівлі та АПК
2. Співвідношення галузевого та функціонального принципів державного управління у сфері підприємництва
3. Міжгалузеве державне управління місцевих органів виконавчої влади у сфері підприємництва
4. Суміжні проблеми реформування адміністративно-територіального устрою та міжгалузевого державного управління

Завдання:

1. Письмово навести приклади різновидів правових норм, що регулюють відносини у сфері підприємництва.
2. Змодельювати ситуації виникнення правових відносин у сфері підприємництва.
3. Написати доповідь на одну з тем господарського права.
4. Написати доповідь на одну з тем особливої частини адміністративного права.
5. Скласти протокол про адміністративне правопорушення у сфері підприємництва.
6. Скласти постанову про адміністративне правопорушення у сфері підприємництва.
7. Змодельювати ситуацію, яка дає підстави скласти адміністративну скаргу. Письмово скласти адміністративну скаргу у сфері підприємництва.
8. Змодельювати ситуацію у сфері підприємництва, яка дає підстави скласти позов до адміністративного суду.

Критерії оцінювання

Бал	Критерій
5	студент засвоїв теоретичний матеріал, який винесений на самостійну роботу, застосування для оформлення результатів самостійної роботи не тільки рекомендованої, а й додаткової літератури та творчого підходу; чітке володіння понятійним апаратом, теорією; вміння використовувати їх для виконання конкретних практичних завдань, розв'язання ситуацій. Оформлення результатів самостійної роботи повинно бути логічним та послідовним.
3-4	студент засвоїв теоретичний матеріал з відповідної теми який винесений на самостійну роботу, та наявне вміння орієнтуватися в ньому, усвідомлене застосування знань для розв'язання практичних задач. Оформлення виконаного завдання з самостійної роботи має бути послідовним.
1-2	студент не повністю засвоїв тему для самостійного опрацювання не досконало володіє основними поняттями та положеннями навчальної дисципліни, невпевнено орієнтується в першоджерелах та рекомендованій літературі, непереконливо відповідає, додаткові питання викликають невпевненість або відсутність знань.
0	студент не опанував навчальний матеріал з відповідної теми для самостійного опрацювання, не знає основних понять і термінів наукової дисципліни, не орієнтується в першоджерелах та рекомендованій літературі, відсутнє наукове або логічне мислення.

6.3. Форми проведення модульного контролю та критерії оцінювання

Виконання модульних контрольних робіт здійснюється в письмовому вигляді з використанням роздрукованих завдань. Модульний контроль знань студентів здійснюється після завершення вивчення навчального матеріалу змістового модуля.

Критерії оцінювання

Бал	Критерії
24-25	Студент вирішив всі завдання абсолютно вірно і повно дав відповіді на питання як теоретичного, так і практичного характеру. Логічно і послідовно аргументував і виклав свою точку зору.
20-23	Студент вирішив завдання з 1 помилкою, відповідь на питання містить повне розгорнуте, правильне та обґрунтоване викладення матеріалу, допущено 2-3 помилки при вирішенні практичних завдань.
15-19	Студент правильно і повно вирішив більшість, але не всі завдання, відповідь на запитання є не повністю аргументованою; допускає незначні неточності
10-14	Студент правильно вирішив половину завдань; думка викладена з порушенням логіки подання матеріалу. Студент правильно вирішив ситуацію, проте не зовсім слушно аргументує її, або враховує не всі, а деякі умови ситуації. Вирішує декілька завдань поверхнево.
5-9	Студент вирішив трохи менше половини завдань; може дати визначення юридичного поняття. Відповідь на запитання дає неповно і поверхнево.
0-4	Студент не вирішив більшість завдань або вирішив неправильно; відповіді на питання є неповними; неправильно обґрунтовує своє рішення.

6.4. Форми проведення семестрового контролю та критерії оцінювання

Навчальні досягнення студентів з дисципліни оцінюються за модульно-рейтинговою системою, в основу якої покладено принцип поопераційної звітності, обов'язковості модульного контролю, накопичувальної системи оцінювання рівня знань, умінь та навичок на семінарських заняттях та під час виконання самостійної роботи, розширення кількості підсумкових балів до 100.

Семестровий контроль знань студентів з дисципліни проводиться у формі екзамену.

6.5. Орієнтовний перелік питань для семестрового контролю

1. Історичні етапи створення юридичної науки – теорії держави і права.
2. Поняття та ознаки права.
3. Класифікація нормативно-правових актів.
4. Теорія держави і права як наука та навчальна дисципліна.
5. Сутність права: загально – соціальна та класова.
6. Поняття та ознаки закону. Юридична сила закону.
7. Об'єкт та предмет теорії держави і права.
8. Класифікація норм права.
9. Підзаконний нормативно-правовий акт.
10. Функції теорії держави і права.
11. Об'єктивне та суб'єктивне право.
12. Дія нормативно-правових актів в часі, просторі та за колом осіб.
13. Теорія держави і права в системі юридичних наук.
14. Принципи права: загально-соціальна.

15. Форми систематизації нормативно-правових актів.
16. Теорія держави і права в системі суспільних наук.
17. Принципи права: загально-правові.
18. Предмет та метод правового регулювання.
19. Взаємозв'язок теорії держави і права з історією, філософією та філософією права.
20. Функції права: загально-соціальні та спеціально-юридичні.
21. Система права: поняття, ознаки та структура.
22. Державна влада та її ознаки.
23. Галузеві, міжгалузеві та принципи інститутів.
24. Публічне і приватне право.
25. Структура норми права.
26. Поняття та ознаки соціальних норм.
27. Загальна характеристика галузей права.
28. Теологічна, патріархальна та договірна теорії виникнення держави.
29. Класифікація соціальних норм.
30. Галузь права: поняття та ознаки.
31. Поняття та ознаки реалізації норм права.
32. Співвідношення норми права і статті нормативно-правового акту.
33. Інститут права: ознаки та види. Підгалузь права.
34. Правозастосування: поняття та ознаки.
35. Право і мораль.
36. Способи та форми реалізації норм права.
37. Держава як продукт суспільного розвитку: зародження державності в первісному суспільстві.
38. Право і звичай.
39. Співвідношення системи права і системи законодавства.
40. Ознаки держави, що відрізняють її від первіснообщинного ладу.
41. Право і релігія.
42. Підстави і форми правозастосування.
43. Класифікація правових відносин.
44. Поняття та ознаки норм права.
45. Матеріальне і процесуальне право.
46. Нормативно-правовий акт: поняття та ознаки
47. Суб'єктивне право і юридичний обов'язок.
48. Форма державного правління: поняття та структура.
49. Теологічна теорія права.
50. Унітарна держава та її ознаки.
51. Принцип поділу державної влади та його реалізація в Україні.
52. Федерація та її ознаки.
53. Юридичні факти.
54. Республіка, як форма державного правління.
55. Державний апарат як центральний елемент механізму держави. Поняття та ознаки.
56. Правовий статус людини та громадянина, його різновиди.
57. Поняття господарського права як галузі права, науки, навчальної дисципліни. Співвідношення із суміжними галузями права.
58. Предмет, метод та система господарського права.
59. Система господарського законодавства. Поняття та види джерел господарського права. Роль звичаю та судової практики у регулюванні господарських правовідносин.
60. Господарсько-правові норми: поняття, види, особливості. Проблеми практичного застосування господарського законодавства та напрями його розвитку.
61. Поняття господарської діяльності, її ознаки, види та принципи. Поняття і зміст підприємницької діяльності, умови її здійснення в Україні.

62. Принципи підприємництва. Право на підприємницьку діяльність та його обмеження за законодавством України.
63. Господарські правовідносини: поняття, ознаки, види та структура. Відмежування господарських відносин від суміжних видів правовідносин.
64. Поняття та функції державного регулювання економіки, його основні напрями. Правові форми державного керівництва економікою. Загальні засади господарського правопорядку.
65. Засоби державного регулювання господарської діяльності.
66. Загальна характеристика дозвільної системи у сфері господарювання. Ліцензування певних видів господарської діяльності. Ліцензійні умови.
67. Патентування у господарській діяльності.
68. Конкуренція у сфері господарювання. Її позитивні та негативні ознаки. Види конкуренції та монополії.
69. Законодавство про захист економічної конкуренції.
70. Правове становище антимонопольних органів.
71. Види порушень законодавства про захист економічної конкуренції. Монополістичні порушення.
72. Поняття недобросовісної конкуренції, її види і прояви на ринку.
73. Відповідальність за порушення законодавства про захист економічної конкуренції.
74. Поняття контролю, його сутність. Загальна характеристика Закону «Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарювання».
75. Підстави для здійснення перевірок суб'єктів господарювання та їх види. Повноваження державних органів при здійсненні контролю.
76. Умови допуску до здійснення перевірок на підприємстві. Організаційні та правові засади забезпечення захисту прав та інтересів підприємців у ході здійснення перевірки.
77. Суб'єкти господарювання: поняття та ознаки, підходи до класифікації. Учасники відносин у сфері господарювання.
78. Правове становище фізичної особи-підприємця.
79. Поняття, ознаки та види підприємств.
80. Господарські товариства: поняття і види.
81. Поняття, типи і правові засади діяльності акціонерних товариств. Особливості їх заснування.
82. Управління акціонерним товариством.
83. Правове становище акціонерів, дивіденди.
84. Правове становище товариств з обмеженою та додатковою відповідальністю.
85. Повне і командитне товариства: поняття та правове становище.
86. Виробничий кооператив (порядок створення і членство, права та обов'язки членів виробничого кооперативу, управління).
87. Види та особливості правового становища некомерційних суб'єктів господарювання. Правове становище кредитних спілок.
88. Господарські об'єднання: поняття, організаційно-правові форми, правове становище.
89. Органи державної влади та місцевого самоврядування у господарських правовідносинах.
90. Правова відповідальність за правопорушення у сфері господарювання.

6.6. Шкала відповідності оцінок

Рейтингова оцінка	Оцінка за стобальною шкалою	Значення оцінки
A	90 – 100 балів	Відмінно – відмінний рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу з можливими незначними недоліками
B	82-89 балів	Дуже добре – достатньо високий рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу без суттєвих (грубих) помилок
C	75-81 балів	Добре – в цілому добрий рівень знань (умінь) з незначною кількістю помилок
D	69-74 балів	Задовільно – посередній рівень знань (умінь) із значною кількістю недоліків, достатній для подальшого навчання або професійної діяльності
E	60-68 балів	Достатньо – мінімально можливий допустимий рівень знань (умінь)
FX	35-59 балів	Незадовільно з можливістю повторного складання – незадовільний рівень знань, з можливістю повторного перескладання за умови належного самостійного доопрацювання
F	1-34 балів	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням курсу – досить низький рівень знань (умінь), що вимагає повторного вивчення дисципліни

7. Навчально-методична карта дисципліни

Разом: 120 год., із них: лекції – 22 год., семінарські заняття – 10 год., практичні заняття – 10 год, модульний контроль – 6 год., семестровий контроль – 30 год., самостійна робота – 42 год.

Модулі (назви, бали)	Змістовний модуль 1 (102 б)							Змістовний модуль 2 (104 б)		
	Лекції (теми, бали)	T.1 (1 б) T.1 (1 б)	T.1 (1 б) T.2 (1 б)	T.3 (1 б)	T.4 (1 б)	T.5 (1 б)	T.6 (1 б)	T.7 (1 б)	T.8(1 б)	T.9(1 б)
Семінарські заняття (теми, бали)				C.1 (11 б)	C.2 (11 б)	C.3 (11 б)	C.4 (11 б)		C.5 (11 б)	
Практичні заняття (теми, бали)					Пр.1 (11 б)	Пр.2 (11 б)	Пр.3 (11 б) Пр.4 (11 б)			Пр.5 (11 б)
Самостійна робота	5 балів							5 балів		
Поточний контроль (вид, бали)	Модульна контрольна Робота1 (25 балів)			Модульна контрольна Робота2 (25 балів)			Модульна контрольна Робота3 (25 балів)			
Підсумковий контроль (вид, бали)	Екзамен – 40 балів									

8. Рекомендовані джерела

Базові

1. Конституція України від 28 червня 1996 р. // Відомості Верховної Ради України. — 1996. — № 30. — Ст. 141.
2. Декларація про державний суверенітет України від 16 липня 1990 р. // Відомості Верховної Ради Української РСР. — 1990. — № 31. — Ст. 429.
3. Постанова Верховної Ради УРСР "Про проголошення незалежності України" від 24 серпня 1991 р. // Відомості Верховної Ради Української РСР. — 1991. — № 38. — Ст. 502.
4. Закон України "Про внесення змін до Конституції України" від 8 грудня 2004 р. // Відомості Верховної Ради України. — 2005. — № 2. — Ст. 44.
5. Бабкіна О. В. Теорія держави і права у схемах і визначеннях: навч. посіб. / О. В. Бабкіна, К. Г. Волинка. — К.: МАУП, 2004. — 144 с.
6. Ведерніков Ю. А. Теорія держави і права: Навч. посіб. / Ю.А. Ведерніков, В. С. Грегул. — 4-те вид., доп. і переробл. — К.: Центр навчальної літератури, 2005. — 224 с.
7. Загальна теорія держави і права: Навч. посіб. / [Колодій А. М., Копейчиков В. В., Лисенков С. Л. та ін.]; за ред. В. В. Копейчикова. — Стер. вид. — К.: Юрінком Інтер, 2001. — 320 с.
8. Загальна теорія держави і права: підруч. / За ред. М. В. Цвіка, В. Д. Ткаченка, О. В. Петришина. — Х.: Право, 2002. — 432 с.
9. Кельман М. С. Загальна теорія права (з схемами, кросвордами, тестами): Підруч. / М. С. Кельман; О. Г. Мурашин. — К.: Кондор, 2002. — 353 с.
10. Кельман М. С. Загальна теорія держави і права / Кельман М. С., Мурашин О. Г., Хома Н. М. — Львів: Новий світ, 2003. — 581 с.
11. Беяневич В.Е. Господарський процесуальний кодекс України з постатейними матеріалами судової практики застосування процесуальних норм (на 1.03.2012). — 2-е вид. — К.: Юстиніан, 2012. — 880 с.
12. Вінник О.М. Господарські товариства і виробничі кооперативи: правове становище. — К.: Знання, КОО, 1998. — 309 с.
13. Вінник О.М. Господарське право. Навчальний посібник для ВНЗ. — 2-е вид. — К.: Правова єдність, 2009. — 766 с.
14. Вінник О.М., Щербина В.С. Акціонерне право: Навч. посіб. — К.: Атіка, 2000. — 544 с.
15. Гончаренко В.Г., Булгакова І.В., Буткевич О.В., Безух О.В. Науково-практичний коментар Господарського кодексу України / За заг. ред. Притики Д.М., Булгакової І.В. — К.: Юрисконсульт, Юстиніан, 2010. — 1088 с.
16. Горевий В.І., Куліш А.М., Чернадчук В.Д. Господарський процес України: практикум. Навчальний посібник для ВНЗ (рек. МОН України) / Горевий В.І., Куліш А.М., Чернадчук В.Д. — Суми: Університетська книга, 2010. — 283 с.
17. Господарське право: Підручник / Жук Л.А., Жук І.Л., Неживець О.М. — К.: Кондор, 2009. — 434 с.

Додаткові:

1. Мамутов В.К., Чувпило О.О. Господарче право зарубіжних країн: Підручник для студентів юридичних спеціальностей. — К.: Ділова Україна, 1996. — 351 с.
2. Гайворонський В.М. Предмет і суб'єкти господарського права: Конспект лекцій. / Укр. Державна юридична акад.; Х., 1994. — 28 с.
3. Лаптев В.В. Предпринимательское право: понятие и субъекты / Институт государства и права РАН. — М.: Юристь, 1997. — 96 с.
4. Саниахметова Н.А. Новое в законодательстве Украины о предпринимательстве и его защите — К.: Блиц-Информ, 1996 — 319 с.
5. Правові основи підприємницької діяльності [Підручник з навчального курсу "Комерційне право" для навчальних закладів МВС і ДПА] під ред. В.І. Шакуна, П.В. Мельник. — К.: Правові джерела, 1997. — 778 с.
6. Могилевский С.Д. Акционерные общества. — М.: Дело, 1998. — 543 с.
7. Кибенко Е.Р. Корпоративное право: Учеб. пос. — Х.: Эспа-да, 1999. — 473 с.
8. Колесник В.В., Бичковський О.П. Корпоратизація як форма приватизації: законодавчий аспект

- / Інститут держави і права ім. В.М. Корецького АН України. – К., 1993. – 94 с.
9. Андреев С.Е. и др. Договор: заключение, изменение, рас-торжение: Учебно-практ. пособие. – М.: Проспект, 1997. – 374 с.
  10. Баклан О.В. Контрольно-наглядова діяльність та адміністративний примус в сфері охорони праці. Навч. посібник / О.В. Баклан – Київ: Поліпром – 2003. – 168 с.
  11. Бевзенко В.М. Участь в адміністративному судочинстві України суб'єктів владних повноважень (правові засади, підстави та форми): Монографія. – К.: Прецедент, 2010. – 475 с.
  12. Концепція адміністративної реформи в Україні / Державна комісія з проведення в Україні адміністративної реформи. – К. : Центр політико-правових реформ та Центр розвитку українського законодавства, 1998. – 61 с.
  13. Коліушко І.Б. Виконавча влада та проблеми адміністративної реформи в Україні. – К., 2002. – С. 87–88.
  14. Колпаков В.К. Адміністративний договір у державному управлінні. // В кн.: Конституційні гарантії захисту людини у сфері правоохоронної діяльності. - Дніпропетровськ, 1999, с. 166-171.
  15. Колпаков В.К. Адміністративно-деліктний правовий феномен: Монографія. – К.: Юрінком Інтер, 2004. – 528 с.
  16. Кузьменко Адміністративний процес: сутність і структура // Право України. 2002. № 2. - С. 25.
  17. Муніципальне право України: Підручник // За ред. В.Ф. Погорілка і О.Ф. Фрицького. - К. - 2001.
  18. Рябченко О.О. Держава і економіка: адміністративно-правові аспекти взаємовідносин. - Х., 1999.
  19. Селиванов А.О. Адміністративний процес в Україні: реальність і перспективи розвитку правових доктрин. - К., 2000.
  20. Старилов Ю.Н. Административная юстиция. Теория, история, перспективы. – М., 2001.
  21. Стефанюк В. Адміністративно-процесуальний кодекс України. Яким йому бути? // Право України. -1999. - № 12. - С. 15.
  22. Стефанюк В. Запровадження адміністративної юстиції в Україні // Право України. -1999.- № 7. - С. 3.
  23. Юм. Д. Идея совершенного государства / Д. Юм // О свободе. Антология западноевропейской классической либеральной мысли. – М. : Наука, 1995. – С. 98–108. – Серия «Общественная мысль. Исследования и публикации».

